

**Belvárosi
Tanoda Alapítványi
Gimnázium
Egy
személyközpontú
megközelítésben
dolgozó iskola
működése**

Győrök Edit

Tartalomjegyzék

Bevezetés	3
1. A célcsoport: középiskolákból kimaradt, kallódó fiatalok	3
2. A személyzet	5
2.1. A segítő személyével kapcsolatos elvárások	5
2.2. A segítő személyzet munkastílusa: a stábmunka	7
2.3. A stáb vezetése	8
3. A jelentkezés feltételei és a felvételi	9
3.1. Ügyelet	9
4. A SZAKMAI TEVÉKENYSÉG TERÜLETEI	10
4.1. A segítő pármunka (esetkezelés)	10
4.2. Személyre szabott tanulási program és mód	11
5. A működési keretek	14
5.1. A Tanoda alapszabálya	13
5.2. A szerződéses rendszer	16
5.3. Tantárgystruktúra	17
6. Eredményeink	19
7. A Tanoda-módszer taníthatósága: deviancia probléma és pedagógusképzés	20
7.1. Tanoda-utópia	22

BEVEZETÉS

A "Belvárosi Tanoda" Alapítványi Gimnázium egyéves felkészítő munka után, 1990 őszén kezdte meg működését. Az Alapítvány tevékenységének célja a 16-25 éves, középiskolákból kimaradt, kallódó fiatalok megkeresése - gondozása - képzése, mentálhigiénés ellátása. E cél megvalósítása érdekében alakult meg a személyre figyelő módszerrel dolgozó, érettségig adó gimnázium.

Több éves működési tapasztalat után elmondható: a Belvárosi Tanoda tevékenységének lényege, hogy a minden más intézményből kiszorult, s ráadásul semmilyen képesítéssel sem rendelkező fiatalok számára **személyre szóló életesélyeket fogalmazzon meg**, velük közösen, s őket olyan pszichés, fizikai és tudással felvértezett állapotba hozza - az érettségi idejére -, hogy esélyeikkel élni tudjanak, önállóan is.

E célt - eddigi tapasztalataink szerint - kizárólag azzal, az egyénre minden értelemben figyelő - komplex - működési móddal lehet elérni, amely gondozás/esetkezelés - képzés/tanulás - szabadidős tevékenység szervezés/bonyolítás egysége.

Ez a megközelítés természetesen egész napos és éves működést, a tanítás-tanulás - szabadidő - életvezetés egységes átgondolását, szervezését, támogatását, s hosszú időn át állandó személyzetet kíván meg. Az itt dolgozók elsődlegesen segítő személyek, amely segítség a diák életének minden területére kiterjed, s akik a tanítás-tanulás folyamatot is ilyen módon fogják fel s végzik.

1. A CÉLCSOPORT: KÖZÉPISKOLÁKBÓL KIMARADT, KALLÓDÓ FIATALOK

A diákjaink összetétele a családi, szociális, az egyéni probléma jellege és tudásszint szempontjából is nagyon heterogén. Ez egyrészt abból fakad, hogy a középiskolákból való kimaradásuk oka sokféle: viselkedési problémák, beilleszkedési zavarok, tanulmányi problémák; erős vagy adott esetben túl alacsony követelményszint miatt, betegségek, életvezetési nehézségek, különféle függőségek, krízishelyzetek, az iskolai normák és légkör elfogadhatatlansága, zavaros családi háttér a leggyakoribb tényezők.

Másrészt széles skálán mozog - és nem csak iskolatípustól függően - a hozott tudás. Gyakori az iskolai előéletekben a rövid idő alatt több iskolával ill. iskolatípussal való próbálkozás, és ezáltal az iskolai jellegű kudarcélmények halmozódása. Egységesen jellemző ugyanakkor:

- életvezetési zavarok;
- az önismeret hiánya;
- önbizalomvesztett állapot;
- életesélyeik és céljaik tisztázatlansága;
- kudarc a hagyományos iskolákban;

- a tanulási képességek fejletlensége;
- szorongás teljesítményt elváró helyzetektől (pl.: vizsgahelyzet);
- tudásvágy;
- biztonságos felnőtt kapcsolat/ok hiánya.;
- segítség- és szeretet hiánya;
- bizonytalanság;
- magányosság.

Diákjaink élettörténeteik fiatal koruk ellenére általában igencsak eseménydúsak és megrázók. Lelkiállapotukban - az adott esetben igen szélsőséges szociális helyzetbeli különbségek ellenére - felfedezhető valamiféle hasonlóság. Mindannyian túl korán értek felnőtté, miközben érzelmi sok esetben gyermekek maradtak. Magányosak, szorongók és tanácstalanok. A törődés és szeretet hiánya, a sok megaláztatás gyakran veszélyes, bár átmenetileg megoldást és rövid örömeket kínáló magatartásformák felé sodorja őket. Másokat betegségük - pszichés, vagy szervi fogyatékoságok - akadályoz a normális életvitelben, fejlődésben, tanulásban, kapcsolatalakításban. Viselkedésük - és gyakran külsejük is - szembeűnő másságokat hordoz az átlaghoz képest és ez nem csak az iskolából, de gyakran a családból és más intézményes vagy informális kapcsolatokról is kirekeszti őket

Sokféle probléma, deviánsnak ítélt viselkedési mód és élethelyzet jelenik így meg a Tanodában, melyek közül kizárólag az értelmi fogyatékoságot tekintjük kizáró oknak a jelentkezésnél ill. a felvételnél. Az egyes problémák gyakran összefonódnak és halmozottan jelentkeznek, vagy egymást hívják életre. Sok esetben maga az iskolából való eltávolítás és így módon a kortárskapcsolatok és napi feladatok elvesztése, az életcélok elbizonytalanodása indít el egy "deviáns karriert". Ez a helyzet ugyanis számukra a lelkiileg feldolgozhatatlan kirekesztettség és alkalmatlanság érzését, átélését jelenti szinte minden esetben.

A Tanodába ilyen előzmények után, különféle veszélyekkel teli vagy magányos, a személyiséget mindenképpen romboló életmód részeseiként, de abból kiutat remélve kerülnek. Megoldandó gondjaik skálája igen széleskörű:

- viselkedési zavarok;
- jelentős tanulás módszertani hiányosságok;
- szocializációs zavarok;
- szenvedélybetegségek (kábitószer- és alkoholfogyasztás, függés);
- különféle szubkultúrák befolyása (skinhead, sátánista, homoszexuális, punk, stb.);
- szélsőségesen rossz vagy jó szociális körülmények;

- állami gondozottság;
- etnikai kisebbség;
- hosszabb ideig külföldön tartózkodás, tanulás;
- pszichés, pszichoszomatikus tünetek (szorongások, kényszerek, anorexia nervosa, mánia-depresszió, skizophréniás zavarok, stb.);
- részképességek fogyatékosága (dislexia, disgraphia, diskalkulia);
- érzékszervi fogyatékoságok (látás, hallás);
- beszédhibák;
- kommunikációs sérülések, gátak;
- bűnöző életmód.

Ezekre a problémákra próbál a Tanoda, mint **ifjúsági segítő intézmény, a segítő és oktató munkát egységként értelmezve és alkalmazva** az 1-3 éves képzési idő alatt reagálni, s a fenti gondokra személyenként megoldást találni.

2. A SZEMÉLYZET

Talán különösnek tűnik, de indokolt, hogy a Tanodában dolgozók esetében nem tanárokról beszélek. Ennek egyik oka, hogy egy ilyen segítő intézményben **minden munkatárs** - a gondnoktól a vezetőig - a tartalmi munka képviselője, a saját területén ugyan, de **azonos értékkel fontos**, a személyzet szerves része. Ha csak egy munkatárs akad, aki nem képviseli a segítő hozzáállás attitűdjét, az rombolja az intézmény munkájának hatékonyságát. Ez azért van így, mert a segítség a Tanoda értelmezésében egy légkör megteremtése. Ezt a légkört a személyzet gondolkodás- és munkamódja, fizikai és lelki állapota, belső kapcsolat- és kommunikációs rendszere teremti, határozza meg.

A Tanodában segítő foglalkozású szakemberek dolgoznak, akiknek legfontosabb feladata a segítő kapcsolat alakítása valamint fenntartása, és akik a tanár-diák kapcsolatot is így értelmezik-működtetik.

2.1. A segítő személyével kapcsolatos elvárások

A segítő **legfontosabb munkaeszköze saját személye**. Nem lehet bárki alkalmas erre a munkára. A legfontosabb elfogadni, hogy **egy ilyen munka vállalása folyamatosan karbantartott, elemző önismeretet**, önmagunk nyílt vállalását és személyes, valamint kompetencia határaink pontos, naprakész ismeretét igényli. Ez nem könnyen teljesíthető elvárás. Mégis nagyon fontos, hiszen a segítő munka egyik legnagyobb csapdája a túlvállalás úgy személyes, mint intézményi szinten. Szívszorogató, de az önvédelem és **az elvállalt feladatok sikeres elvégzése érdekében is a legfontosabb feladat a "nemek"**

kimondásának és megvalósításának megtanulása. A segítők esetleges túlvállalásai, s az ebből következő kimerülés a teljes tevékenység létét veszélyeztetheti.

A segítő-oktatók személyével kapcsolatban megfogalmazható konkrét elvárások:

Életviteli jellemzői:

- büntetlen előélet;
- semmilyen politikai, vallási, módszertani irányzattól nem függ;
- nem kábítószer vagy alkoholfüggő;
- képes a magánélet és a szakma szétválasztására;
- van jövőképe;
- értékrendje stabil.

Személyiségét és munkastílusát alapvetően jellemző jegyek:

- érzelmi elkötelezettség;
- őszinteség;
- hitelesség;
- empátia;
- az átlagosnál nagyobb tolerancia;
- alázat;
- nyitottság;
- érzékenység;
- fejlődőképesség;
- fegyelmezettség - önuralom;
- képes kezelni saját előítéleteit;
- mértéktartás;
- a szakmai tájékozottság folyamatos igénye.

Személyközpontú gondolkodásmódjának meghatározó vonásai:

- szeretetvezérelt (tudjon szeretetet adni és kapni);
- helyzetfelismerése rugalmas ;
- szemléletmódja perspektivikus ;
- következetes;
- fogékony;
- szellemiekben fiatal;
- szabálytartása rugalmas;
- minden problémát egyediként közelít meg.

Elő- és továbbképzéssel fejleszthető jellemzői:

- naprakész tárgyi tudás;
- önismeret;
- szervezőképesség;
- fejlett kommunikációs készség;
- fejlett kooperációs készség;
- konfliktusmegoldó technikák széles repertoárja;
- döntésképeség;
- segítő módszerek széles repertoárja;
- saját korlátok pontos ismerete.

2.2. A segítő személyzet munkastílusa: a stábmunka

Minden segítő személynek alkalmasnak kell lennie a stábmunkamódra. A stáb közösen dönt, felelősséget vállal, az egyéneknek csoportszintű kontrollt biztosít. A stábtagnak egyéniségük, személyes felelősségük megtartása mellett képesek közös döntéshozatalra, folyamatos információcserére, egymás támogatására. Csak egy pszichésen jól karbantartott csoportban - a stábben - képzelhető el folyamatos, stabil, megbízható (mintaértékű) értékrend közvetítése.

Klasszikus csapda, hogy a legnagyobb jóindulat mellett is a deviáns fiatalok kijátsszák egymás ellen a segítőket. Ezt csak egy őszinte légkörű, az információkat folyamatosan megosztó, feldolgozó stáb küszöbölheti ki.

A stáb mindenféle értelemben mintacsoport. Viselkedése, állapota és működése mindig meghatározza a diákcsoport működését is. Ezért nagyon fontos a stáb mint csoport, s benne a személyek egyéni folyamatos karbantartása, s a nagyon intenzív és nyílt egymás közti kommunikáció. A stáb és a benne dolgozó személyek legfőbb értéke a hitelesség (pl. a stáb tévedhet, de csak akkor, ha ezt nyíltan teszi, megosztva ezt a diákokkal és egymással is). Elsősorban a stábnak ez a fajta működése biztosítja azt, hogy **a Tanoda a benne dolgozó segítő-oktatók** számára is kellemes légkörű iskola, vagyis munkahely legyen, tehát az ő **személyes igényeiket, fejlődésüket is ugyanúgy szolgálja, mint diákjaiét.**

E stáb tagjai főállásúak. Alapfeladataik az oktatás és esetkezelés:

- önálló oktatási tervek és tananyagok tantárgy- vagy tantárgyi csoportonkénti kidolgozása;
- szaktantárgyi tanítás;
- minden diáknak személyre szóló tanulási program és módszerek kidolgozása;
- a tanulási-tanítási folyamatok dokumentálása, módszertani anyagok készítése;

- vizsgáztatás;
- felvételiztetés;
- segítő párként esetkezelő munka végzése;
- az esetek kezelésének dokumentálása;
- esetmegbeszélések;
- tagozat ügyelet ellátása;
- részvétel a stáb heti megbeszélésein ;
- folyamatos önképzés (humán-segítő és szaktárgyi);
- igény szerint szülőkkel való kapcsolattartás.

E stáb tagjait természetesen titoktartási kötelezettség terheli minden, az esetekkel kapcsolatos és a stábon elhangzó, személyeket érintő információk tekintetében. Ugyanez vonatkozik a dokumentációkra, s a tanodás diákok ill. a jelentkezők adatlapjaira.

A stáb tagjai mellett a Tanodában óraadók is dolgoznak , akik konkrét feladatot látnak el, általában heti rendszerességgel (pl. nyelvtanítás, fakultáció vezetése, az Egyéni Tagozaton alaptantárgyi tanítás stb.).

2.3. A stáb vezetése

A stáb vezetése adminisztratív eszközökkel nem oldható meg. A vezető részvétele az összes munkafolyamatban feltétele hitelességének, hatékonyságának. Személye, gondolkodásmódja az egész intézmény életének, működésének tekintetében meghatározó. Alkalmasnak kell lennie a stábtagek egyénekenkénti és csoportszintű kezelésére.

Egy segítő intézményben fontos és alapfeltétel, hogy a munkatársak legalább ugyanakkora figyelemben, elfogadásban, türelemben részesüljenek, mint az intézmény "kliensei". Csak így előzhető meg a nagyon intenzív, a fizikumot és a pszichét teljes mértékben igénybe vevő munka mellett a személyzet kiégése és a fluktuáció.

A stábmunka ugyanakkor egy intézményvezetési módszer is. Közös gondolkodáson, minden bele tartozó személy igényeinek, érdekeinek figyelembe vételén alapul, s döntéseit érdek- és álláspont egyeztető szakmai viták eredményeként hozza, s ily módon csoportként is képviseli. Az intézmény munkájának folyamatos alakítása közös, csoportszintű. Mindenki tájékozott minden kérdésben, s felelőssége és feladata van az intézmény tevékenységének és minőségi munkájának alakulásában.

A Tanodában, mint munkahelyen nincs hagyományos hierarchia, viszont nagy a szakmai szabadság, s vele együtt a személyes felelősség is. Hiszen ha egy ember valamit tesz, azt egy csoportnak kell vállalni, képviselni, ill. más esetben egy csoport

döntését kell az egyes személynek elfogadni. Ez a működési, vezetési mód nehéz, de pezsgő, állandó szakmai vitákra épülő, egymás személyét tiszteletben tartó, vidám, felszabadult, és kellemes munkahelyi légkört és szakmai munkát eredményez.

3. A JELENTKEZÉS FELTÉTELEI ÉS A FELVÉTELI

Meggyőződésünk szerint nincs "buta diák", vagyis minden ember ért valamihez. Az iskolában dolgozó pedagógusoknak "csak" az a dolguk, hogy diákjaikkal együtt közösen gondolkozva megtalálják, ki, miben és hogyan tudja - érdeklődési területeinek megfelelően - képességeit leginkább fejleszteni. Ezek után ehhez a fejlődéshez a diák számára az iskolának biztosítania kell a lehetőséget, a megfelelő légkört.

Ezért felvételinknél nem szempont az aktuális tudásszint, vagy a hozott bizonyítvány(ok). A felvételi első lépése a jelentkező tájékoztatása a Tanoda működéséről, ill. tájékozódás az ő helyzetéről és elvárásairól. Ez folyamatosan történik egész tanévben. **A két objektív feltétel - 16-25 éves életkor, elkezdett középiskola(ák) - mellett a Tanodába való felvétel esélyét az élethelyzetbeli és lelki rászorultság határozza meg.** Rászorultságon azt értjük, hogy a jelentkező képtelen lenne tanulmányait egy hagyományos módon működő iskolában folytatni, mert az átlagosnál nagyobb személyes odafigyelést igényel zavaros életvitele, betegsége, vagy kiegyensúlyozatlan, zaklatott lelkiállapota miatt.

A felvételi olyan beszélgetés, amelyen részt vesz a Tanodát működtető teljes stáb és a jelentkező. A beszélgetés témája a felvételiző eddigi életútja, tervei, elvárásai, jelenlegi helyzete. Ezek a beszélgetések a helyzet frusztráló jellege ellenére meglepően őszinték, kitarulkozóak, a teljes bizalom légkörében zajlanak. Ez azért is van így, mert a felvételizők szinte mindegyike a Tanodát utolsó esélyként éli és fogalmazza meg.

A felvételtől való döntést a felvételiztető stáb közösen hozza - a jelentkezőkről kapott ismeretei és szubjektív benyomásai alapján - az összes felvételiző fiatal esetének megbeszélése után.

A túljelentkezés 15-20-szoros évente. Felvételire minden év júniusában, az érettségi után kerül sor, mert minden évben annyi új diákot tudunk felvenni, ahányan leérettségiznek.

3.1. Ügyelet

Az Ügyelet kialakítását az állandó tömeges érdeklődés, jelentkezés indokolta (heti 5-10 fő). Az ügyelet tevékenysége a következő: a Tanodába szeptembertől májusig folyamatosan jelentkező fiatalok fogadása előre egyeztetett időpontban, az Első Beszélgetés lebonyolítása.

Az Első Beszélgetés célja a kölcsönös ismerkedés, tájékozódás és tájékoztatás, ill. a jelentkező vagy érdeklődő valós problémájának és igényeinek közös megfogalmazása. Az ügyeletes feladata annak eldöntése, milyen típusú segítség szükséges a jelentkező fiatalnak.

Az ügyeletes - a Tanodában dolgozó segítő-oktató - az ügyeleti stáb havi rendszerességű megbeszélésein tájékoztatja munkatársait az általa meghallgatott esetekről, ahol közös döntést hoznak azok egyedi kezelésére vonatkozóan. Ebben a felelősségteljes munkában elvárás a naprakész ismeret a segítő intézmények működéséről és a tanulási, továbbtanulási lehetőségekről is.

Az Első Beszélgetés végén az érdeklődő és az ügyeletes között megállapodás születik a további együttműködésre vonatkozóan:

- a jelentkezőt másik iskolába próbáljuk irányítani;
- jogi, ügyintézési tanácsot, segítséget nyújtunk;
- gondozását a Klub foglalkozásain végezzük;
- segítő kapcsolatot kezdeményezünk;
- speciális szakintézménybe való elhelyezését kezdeményezzük; segítjük;
- meghívjuk a Tanoda felvételi beszélgetésére;
- az előbbieket ötvözteti.

A jelentkező a megállapodástól függően, folyamatosan tarthatja a személyes kapcsolatot az őt fogadó ügyeletesel, aki nyomon követi élethelyzetének alakulását. Ez a folyamat május közepén az ügyeleti-stáb utolsó megbeszélésén zárul, ahol eldöntjük, hogy a jelentkezők közül kiket hívunk be a Tanoda felvételire, és kik azok, akik nem felvételiznek, mert helyzetük más módon rendeződött. Természetesen, ennek a döntésnek az érintett részese.

4. A SZAKMAI TEVÉKENYSÉG TERÜLETEI

A működés két fő, szervesen összefüggő területe a segítő pármunka (esetkezelés) és a személyre szabott tanulási program.

4.1. A segítő pármunka (esetkezelés)

Folyamatosan figyelemmel kísérik és közösen feldolgozzuk a hozzánk járó fiatalok egyéni életútját, "életbajaikra" velük közösen keresünk megoldásokat, kiutakat.

Ennek érdekében **minden hozzánk járó fiatalal a stáb egy tagja segítő kapcsolatot alakít és tart fenn. Tehát minden diákunknak van egy segítő párja, az a**

személy, akiben a stábtagek közül leginkább megbízik, akivel a legjobban tud együttműködni, akivel meg tudja osztani gondjait. Ezt a segítőt a diákok a Tanodába való kerülésük után négy héttel választják. A választás természetesen kölcsönös, hiszen a kapcsolatfelvételt a stábtagek is tudatosan kezdeményezik, alakítják ebben az első négy hétben. A stábtageknak értelemszerűen több, évente változó számú "párjuk" van a diákok közül. E segítő kapcsolat formális megjelenése az órarendben az "egyénizés", segítő és diákpárja heti rendszerességű beszélgetése. Ez a hét "rituális" lezárása.

E beszélgetés tartalmazza a diák heti munkájának értékelését, a vele történt tanodai események (bármilyen jellegű) megbeszélését, következő heti feladatainak kidolgozását, és amennyiben erre a diáknak igénye van - és ez mindig így történik - egyéb, iskolán kívüli életproblémáinak megbeszélését. A segítő-párrendszer tehát többféle feladatot lát el:

- a diák életvezetésének követése, problémáinak kezelése, fejlődésének, változásának tudatos támogatása;
- biztos támasz a krízisekben;
- információ áramoltatás az Tanoda minden ügyéről;
- a stábon elhangzottak közvetítése;
- a diák tanulmányi munkájának és személyiségfejlődésének folyamatos, közös értékelése;
- a diák konkrét, egyedi érdekeinek képviselője a stáb előtt.
- A beszélgetések témáját tehát alapvetően két tényező határozza meg:
- a stáb által a diákról gondoltak;
- a diák által felvetett, a Tanodát érintő vagy azon kívüli bármilyen ügy, amit szívesen megoszt párjával, amiben segítségre szorul és azt igényli is.

Ez a segítő kapcsolatrendszer a közös munka elsődleges meghatározója, összefogója és éltetője. Az „egyénizések” természetesen nem korlátozódnak a fentebb jelzett heti egy beszélgetésre. Átszövik munkánk minden részét s napját, és nagy segítséget jelentenek a tanítás-tanulás folyamatában is. A segítő saját párjaira minden nap és minden helyzetben kicsit jobban figyel, mint a többi diákra.

4.2. Személyre szabott tanulási program és mód

A Tanodába való felvétel után felmérjük minden egyes diák tudásszintjét, tanulási képességeit és érdeklődési területeit, s mindegyikük számára egyéni tanulási és teljesítményprogramot alakítunk ki. E **tanulási programot** tehát nem a tananyag és az életkor, hanem **az egyéni tudásszint, a képességek és az érdeklődés, valamint az adott tanár személyes, tantárgyán belüli elvárásai határozzák meg.** Ily módon a Tanodában

nincsenek osztályok és évfolyamok. A diákok tantárgyanként kialakított kislétszámú csoportokban tanulnak. Célunk, hogy mindig minden diák olyan csoportban és módon tanuljon, amely a saját képességeinek a legmegfelelőbb, tehát a leghatékonyabb tanulást teszi lehetővé számára. A csoportokat, és az órarendet is évente többször átrendezzük. E megközelítés legnagyobb előnye, hogy a diákok minden órán más csoportbeosztásban tanulnak, és ez a struktúra nyilvánvalóvá teszi számukra, hogy nincs olyan ember, aki valamihez ne értene. Mindannyian ismerik egymást és egymás képességeit, s tanulási értelemben önmagától alakul ki az egymásra figyelés, egymás segítése. Ezt a megközelítést persze a Tanoda szelleme is sugallja, hiszen az itt dolgozó tanárok nem várják el, hogy egy diák minden tantárgyból a maximumot teljesítse. Inkább arra adunk módot és alkalmat, hogy a diák az általa választott témákban alaposan elmerülhessen, míg a többi területen egy alapszint teljesítése az elvárás. Ugyanakkor e rendszer nem teszi lehetővé, hogy valaki tanulás nélkül "megússza" az iskolai heteket, éveket. Az órákon nem lehet elbújni vagy meg nem szólalni. A tanítás módját az állandó kommunikáció jellemzi, valamint a sok, apró feladat. Ha valaki bejön a Tanodába, nem telhet el a napja anélkül, hogy valamilyen feladatot el ne végezne, s hogy a tanóráknak aktív részese ne lenne. Az intenzív kommunikáció azt is jelenti, hogy a tanórát vezető személy minden alkalommal mindenkit megszólít, munkára invitál és késztet. Ez annál is inkább fontos, mert a hozzánk járó diákok esetében csak nagyon kevéssé lehet számítani az otthoni munkára. A tudás megszerzésének helye számukra elsődlegesen a Tanoda. A **beszélgetés**, mint **alapszerep** azért is nagyon fontos, mert így elkerülhetetlen az állandó gondolkodás illetve gondolkodtatás. (Nagyon ritka az előadás forma.)

A Tanoda munkatársai a tanítás tekintetében is elsődlegesen segítő személyek. **Legfontosabb dolguk a tanulási kedv felkeltése és fenntartása , személyre szóló feladatok és tanulási módszerek megfogalmazása, kidolgozása és kipróbálása.** Ilyen folyamatos motiváció mellett - amikor a tudás megszerzhető és fontos érték, s elsősorban belső üggyé válik - a hatékonyságot növeli, hogy az ismeretek nemcsak a tanártól, hanem egymástól (diák-diáktól) és önképzéssel is megszerzhetőek.

A tanév a tanulás módját tekintve két alapperiódusra oszlik:

- műhelymunka;
- konzultációs vizsgaidőszak.

A **műhelymunka** idején a tanítás minden nap kötelezően 9-től 14.30-ig tart. Az órák 55 percesek, negyedórás szünetekkel (napi 5 óra). Egy órában egyszerre 8-10 csoport dolgozik. Vannak olyanok is, akik egyéni feladatot oldanak meg önállóan, vagy egyszerűen olvasnak. Egy-egy műhelymunka időszak alatt, minden tantárgyból minden csoport az adott

tanár által kialakított tananyagot végzi el, ami persze a felmerült kérdések, vagy új témák esetén módosulhat. A diák szemszögéből ez úgy néz ki, hogy előfordulhat: pl. matematikából a "táltos" csoport tagja, vagyis olyan matematikai anyaggal foglalkozik, ami már nem is gimnáziumi anyag, de ugyanez a diák magyarból egy teljesen kezdő csoport tagja és írni tanul. (A példa természetesen szélsőséges, de nem kizárt, és közben minden variáció előfordul.)

Az értékelés ebben az időszakban elsődlegesen az egyéni beszélgetéseken történik a stábmegbeszélésen és a diáktól szerzett információk alapján. **Ezzel az értékelési móddal az a célunk, hogy a fiatalok megtanulják önmagukat értékelni, saját maguk számára megfogalmazni képességeikhez mért reális elvárásaikat.**

A segítő-oktatók számára e rendszer nyeresége, hogy a diák nem redukálódik egy adott szaktárgy alanyára, hiszen a folyamatos és közös értékelés révén az adott diákról mindenki egységes, de ugyanakkor többszemszögű képet tud kialakítani, valamint az oktatók szaktárgyaktól függetlenül is képessé válnak elvárások megfogalmazására, s egy toleránsabb hozzáállás megvalósítására. Ugyanakkor lehetőség van egymás módszereinek megismerésére és alkalmazására is. Ráadásul mindenki mindig tisztában van azzal, hogy ki, melyik tantárgyból mit tanít, ill. tanul és hogyan.

A **konzultációs vizsgaidőszakban** adnak számot diákjaink (évente kétszer) tudásukról, s születnek osztályzataik, bizonyítványaik. Ez az időszak 5 hetes (4 + 1 utóvizsga hét). Ilyenkor minden diák számára egyéni órarendet állítunk össze. Ez tartalmazza egyrészt vizsgáikat (adott esetben minden tantárgyból más szinten), másrészt kötelező konzultációs időpontjaikat. A konzultációk száma diákokként és tantárgyanként változó. E meghatározott időpontokon kívül nem kötelező az iskolába járás ebben az időszakban.

Az írás- és szóbeli vizsgák a Tanoda segítő-oktatóiból kialakított vizsgabizottságok előtt történnek. A vizsgák eredményeit osztályzatokkal értékeljük. E vizsgarendszernek sok előnyét tapasztaltuk az elmúlt években. Ezek az előnyök nem elsősorban a tudás számonkérésének területén fogalmazódtak meg, hiszen a fentiekből nyilvánvaló, hogy diákjaink aktuális tudásszintjével minden segítő-oktató hétről-hétre tisztában van. **A vizsga inkább egy helyzet tanulása-tanítása a Tanodában. Koncentrációt, összeszedettséget, jó fellépést, viselkedési kultúrát és teljesítményt követel meg. Ezeknek az képességeknek a folyamatos tanulását-tanítását nagyon fontosnak tartjuk.** Ugyanakkor letagadhatatlan előnye, hogy az érettségi időpontjára diákjaink megtanulják a vizsgaszituációt, s ily módon az érettségi vizsga stresszhatása a Tanodában az átlagosnál kisebb, érzelmi töltése és jelentősége viszont jóval nagyobb.

Az érettségi egy független bizottság előtt történik. Nyolc érettségi vizsga után úgy látjuk, a Tanodában végzett diákok bekerülési állapotukhoz képest valóban éretten távoznak.

Nálunk az érettségi vizsga az ismeretanyag tekintetében egy átlagos magyar középiskola színvonalának megfelelő, az életismeretek, és az önismeret tekintetében annál jobbnak mondható. Jelentősége diákjaink számára elmondhatatlanul nagy, az érettségi bizonyítványok kiosztása a Tanoda talán legnagyobb ünnepe.

5. A MŰKÖDÉSI KERETEK

A működés keretét az alapszabály, a szerződéses rendszer és a tantárgystruktúra biztosítja.

5.1. A Tanoda alapszabálya

A Tanoda alapszabályai adják azt a biztonságos keretet, amelyen belül az egyénre figyelés megvalósítható. E szabályokat a stáb tagjai állították össze, s a Tanodában az egyetlen olyan elem, amely a diákok által megkérdőjelezhetetlen. A szabályok elsődlegesen a jelenléteket, s annak állapotát határozzák meg, mint a közös munka elsődleges alapfeltételeit, **s céljuk, hogy a Tanodába járó minden diák pontosan tudja, hogyan lehet kikerülni innen, viszont e mellett azt is garantálják, hogy más módon nem.**

Az alapszabályok: (egy időszakban, mivel ezeket folyamatosan átgondoljuk, alkalmazkodva a strukturális és működési változásokhoz, a diákok igényeihez)

- A Tanodába maximum 3 évig járhatsz.
- A Tanodában egyéni tanulási program szerint tanulsz, melyet segítő pároddal az alapszerződés megkötésekor dolgoztok ki és félévente újraértelmezitek, módosíthatjátok.
- Eseti szerződéskötést bármely segítő-oktató vagy diák kezdeményezhet. Segítő pároddal szerződéskötéséről minden esetben tudnia kell.
- Egy adott ügyben a harmadik szerződés megszegése a Tanodából való kizárásodat jelenti.
- A tanítás a műhelymunka időszakában 9 órakor kezdődik és 15-ig tart. A tanórákon a részvétel kötelező, melyet minden szaktanár tantárgyi követelményrendszere pontosít.
- Érkezz 8.30-ra az iskolába! Ha 8.45 után érkezel, segítő párod szerződést köt veled.
- Hiányzásodat és késésedet minden esetben beszélj meg segítő pároddal!
- Ha 11 óra után érkezel a tagozat-ügyeletes igazolatlan napra terjeszt fel. Az igazolatlan nap megadása a stábmegbeszélésen dől el.

- A konzultációs- és vizsgaidőszakban iskolába érkezésed időpontját órarended határozza meg. Ebben az időszakban hiányzásod egy konzultációról vagy vizsgáról igazolatlan napra való felterjesztésed jelenti.
- A kötelező kirándulásokra és táborokra külön szabályrendszer vonatkozik, melyet a diákstábon beszélünk meg.
- A műhelymunka időszakban havi egy szabadnapot indoklás nélkül igénybe vehetsz. Szabadnapod felhasználását legkésőbb előző délután 15-ig be kell jelentened a stáb bármely tagjának. Szabadnapjaidat nem halmozhatod és nem ruházhatod át.
- 8.00 és 8.45 között telefonálhatsz az iskolába, hogy bejelentsd, ha nem tudsz jönni, vagy késni fogsz. Hiányzásodat vagy késésedet indokolnod kell, és az ügyeletes dönti el, hogy azt elfogadja vagy sem. Ebben az ügyben az üzenetrögzítő nem használható.
- Előzetes bejelentés nélkül hiányzásod igazolatlan napra való felterjesztést jelent.
- Évi 3 igazolatlan nap az iskolából való kizárásod jelenti.
- Tanulói jogviszonyod megszűnését a stáb tagjai csak közösen dönthetik el. Természetesen a döntéshozatalon részt vehetsz.
- Dohányozni a szünetekben, az arra kijelölt helyeken lehet.
- Verekedés, szándékos rongálás és szerencsejáték a Tanodában és bármely tanodás programon tilos. Ha ezt a szabályt megszeged, a stáb bármely tagja hazaküldhet és igazolatlan napra terjeszt fel. Szándékos rongálás esetén az okozott kárt meg kell térítened.
- Ha alkohol vagy kábítószer befolyása alatt állsz, a stáb bármely tagja hazaküldhet és igazolatlan napra terjeszthet fel. Alkoholt és kábítószer fogyasztani és árusítani a Tanoda működési helyén és idejében tilos! E szabály megszegése esetén a stáb bármely tagja hazaküldhet és igazolatlan napra terjeszt fel, a behozott alkoholt vagy kábítószer pedig megsemmisíti.
- A Tanodából könyvet, tankönyvet, videokazettát és technikai eszközöket anyagi felelősség terhe mellett kölcsönözhetsz.
- A fenti szabályokat a klubfoglalkozások alkalmával is be kell tartanod.
- Jogod van a stábbal közös megbeszélést kérni bármely számodra fontos ügyben.
- A fenti szabályokban nem említett bármely ügyben a diákok és a segítő-oktatók eseti megállapodásai szabályoznak.

E szabályokat minden diák a Tanodába való belépésekor kezébe kapja, és aláírásával is kifejezi, hogy azokat elfogadja és betartja. A szabályok keretjellege azt jelenti,

hogy egyéni elbírálás alapján a stáb dönthet úgy, hogy egy diák érdekében, de csakis rá vonatkozóan az alapszabályoktól eltérő, egyéni normát alkalmaz. (Ebben az esetben a konkrét eltérésről a személyzet a Tanoda összes diákját tájékoztatja.) Ez azonban nem módosítja a Tanoda egészére vonatkozó alapszabályok érvényességét.

5.2. A szerződéses rendszer

Az esetkezelés és egyénre figyelés fontos kerete a **szerződéses rendszer**. **A Tanoda minden diákjával szerződést köt éves munkájára és a kölcsönös elvárásokra vonatkozóan.** A szerződéseknek két formája van: az alapszerződés és az eseti szerződés. Ezeket a szerződéseket a diák a Tanodával köti, konkrét tartalmát segítőjével közösen alakítja ki és fogalmazza meg.

Az **alapszerződés** megkötésére a diák tanodai életének negyedik hete után kerül sor. E szerződés rögzíti az alapelvárásokat (pl. hány évig akar ide járni, milyen nyelvet tanul, milyen választott tárgyakat tanul, ki a segítője stb.). Módosítására természetesen a diák vagy segítője kérésére lehetőség van.

Eseti szerződés kötésére bármikor sor kerülhet az év során. Az eseti szerződés lehet tanulmányi (pl. valamilyen konkrét feladat határidőre való elvégzése), vagy szabályszegés miatti szerződés, esetleg a diák által kezdeményezett életmód-szerződés. Ezen túl tartalma lehet bármi más, a diák vagy segítője által javasolt megállapodás, amelyről úgy gondolják, hogy fontos azt szerződésben rögzíteni. Bármely szerződéskötés esetén kölcsönös megállapodás születik diák és segítője közt, vagyis elvárások fogalmazódnak meg, melyeket írásban rögzítenek, határidővel látnak el, és mindkét fél aláírja. A szerződés teljesítésekor az ügy lezárul. Szerződésszegés esetén még további két szerződés kötésére kerülhet sor az adott ügyben, de mint az szabályainkból látható, három szerződésszegés után a diáknak távoznia kell az iskolából. A gyakorlatban ilyen eset még nem fordult elő. Tapasztalataink szerint azért, mert a diákok számára ez a szerződés fontos, s az abban foglaltakat, mivel azok kialakításának részesei, nagyon komolyan veszik. **A szerződés biztosítja az elvárások egyértelműségét, s hogy egymástól különálló ügyek nem keverednek (pl. nem keverednek tanulmányi és viselkedési problémák).**

A szerződéses rendszer célja és tartalma tehát:

- támasz az egyéni problémákban és munkában;
- segíti a folyamatos esetkezelést;
- nyílt, közösen kialakított és egyénre szabott elvárások (senkivel szemben nem fogalmazódnak meg számára teljesíthetetlen elvárások ill. azok nem teljesítése

esetén a következmények a diák és a segítő [s így a stáb] számára is egyaránt előre tudhatók);

- folyamatos önkontroll tanulmányi munkában és viselkedési módokban egyaránt.

5.3. Tantárgystruktúra

A gimnáziumi tantárgystruktúra

évfolyam		9	10	10	11	11	12	12
Irodalom	48	48	48	48	48	48	48	36
emelt szint							72	66
Magyar nyelv	24	24	24	24	24	24	24	18
emelt szint							72	66
Történelem	24	24	24	24	24	24	48	36
emelt szint							72	66
1. Idegen nyelv	60	60	60	60	60	60	60	45
emelt szint							72	66
2. Idegen nyelv	60	60	60	60	60	60		
Matematika	60	60	60	60	60	60	60	45
emelt szint							72	66
Informatika	24	24	24	24	24	24	24	18
emelt szint							72	66
Fizika	24	24	24	24	24	24	48	36
emelt szint							72	66
Biológia	24	24	24	24	24	24	48	36
emelt szint							72	66
Földrajz	24	24	24	24	24	24	48	36
emelt szint							72	66
Kémia	24	24	24	24	-	-	48	36
emelt szint							72	66
Környezet- és embertan					24	24		
Művészetek	24	24	24	24	24	24	24	18
Rajz és vizuális kultúra					24	24	24	18
emelt szint							72	66
Ember- és társadalomismeret, etika	12	12	12	12	12	12	48	36
emelt szint							72	66
magyarázat		választható						

Közművelődési szakember II. szakképzés tantárgystruktúrája

TANTÁRGY	13. évfolyam				14. évfolyam			
	Heti óra		Éves óra		Heti óra		Éves óra	
	elm.	gyak.	elm.	gyak.	elm.	gyak.	elm.	gyak.
Társadalomismeret	2	0	74	0	2	0	0	0
Közösségismeret **	1	1*	37	37	2	1*	0	35
Személyiségismeret	2	0	74		1	0	5	0
Műveltségismeret **	3	1*	111	37	3	0	05	0
Közművelődési munka világának ismerete **	2	1*	74	37	2	1	0	35
Idegen nyelv	3*	0	111	0	3*	0	105	0
Élet- és pályatervezés (osztályfőnöki)	1	0	37	0	1	0	35	0
Szövegszerkesztés	0	2*	0	74	0	3*	0	105
Szakmai gyakorlat	0	6*	0	222	0	6*	0	210
Összesen:	16	11	592	407	16	11	560	385
Központilag előírt tárgyak összesen:	27		999		27		945	
Helyi igények alapján működő művészeti műhelymunka	5-6		185		5		75	
Mindösszesen:	32		kb. 1184		32		kb. 1120	

A szakmai gyakorlatból tanévenként 2 hét (kb. 80 óra) összefüggő gyakorlat szervezése kötelező.

Az 13. évfolyamot követően 2 hetes (80 órás) szakmai gyakorlaton kötelező részt venni. A szakmai gyakorlaton való részvételt a gyakorlatvezető igazolja és érdemjeggyel minősíti.

Egyéni szükségletek alapján szerveződő és választható tevékenységek:

- Egyéni és csoportos fejlesztés
- Dráma játék (heti)
- Önismereti csoport (heti)
- Józanság megtartó csoport (heti)
- Jóga, foci, gerinctorna, aerobic, floorball, ping-pong
- Pszichiátriai szakrendelés heti 2 óra
- Kirándulások (évente 2 alkalommal)
- Film klub (hetente)
- Mozi-, színház-, múzeum-, koncertlátogatások (heti/havi)
- Életmód tanácsadás, természetgyógyász szakrendelés (heti)
- Diákstáb (heti)

Spontán szerveződő tevékenységek

- iskolaidő utáni tanulások a Tanodában;
- beszélgető csoportok;
- diák-diák segítő párok szerveződése, működése

6. EREDMÉNYEINK

A Belvárosi Tanoda munkája eredményesnek és hatékonyak tekinthető több vonatkozásban is:

- a kimaradás minimális ;
- diákjaink szeretik a Tanodát, otthonuknak tekintik, minden gondjukat, örömeiket ide hozzák s megosztják segítőikkel, és egymással;
- a segítésen alapuló tanár-diák kapcsolat megtartó erejű (úgy a hozzánk járó fiatalok, mint a személyzet szempontjából);
- a munka felszabadult, vidám légkörben folyik, az iskola a kellemes, fontos életterek közé tartozik;
- a mindennapos iskolába járás alapvető változást jelent a velünk dolgozó fiatalok életmódjában (strukturálja és betölti életüket);
- a tudás értékévé vált a tanodás diákok között;
- további életükre vonatkozóan célok fogalmazódnak meg;
- a tanodás fiatalok sikeres érettségi vizsgát tesznek;
- a végzetek mindegyikének ismerjük további életútját;
- a Tanodából megerősödve mennek el, újra hisznek önmagukban;

- a tanodás diákok megtanulják kezelni a másságot;
- a fluktuáció a személyzet körében igen alacsony;
- a Tanoda szellemi és gyakorlati műhely.

7. A TANODA-MÓDSZER TANÍTHATÓSÁGA: DEVIANCIA PROBLÉMA ÉS PEDAGÓGUSKÉPZÉS

Munkánk kísérleti fázisa lezárult. Ez egyben azt is jelenti, hogy kialakult egy olyan alapstruktúra és működési mód - **Tanoda-módszer** -, amelyről úgy véljük, hosszú távon is alkalmazható az adott ifjúsági csoport nagyvárosi keretek közötti kezelésében.

Ezen túl **ez a működési mód** egészében vagy akár elemeiben is átvehető, **tanulható, alkalmazható**. (Bizonyos elemei hagyományos iskolai keretek között is megvalósíthatók.) Mindezt azért is fontos kimondanunk, mert a Belvárosi Tanodán belül tevékenységünk a diáklétszám szempontjából nem bővíthető. A bővítés módját a több, hasonló iskola létrejöttében, ill. a Tanodában gyakorlatban megvalósuló pedagógiai gondolkodásmód terjesztésében látjuk lehetségesnek. Ez a bővítés - az évente növekvő túljelentkezők száma, s az esetek súlyosbodása miatt is -, úgy véljük, sürgető igény! S ugyanígy sürgető igény lenne a hagyományos módon működő iskolákban felfigyelni a kimaradásra ill. a deviancia-problémára, s lépéseket tenni annak megelőzésére és kezelésére.

A Belvárosi Tanoda hatéves működése során igen sok gyakorlati és elméleti tapasztalatot, valamint nagy mennyiségű - ezidáig feldolgozatlan - adatot halmozott fel. **Kialakult egy speciális tudás - pedagógia, segítő-oktató foglalkozás, esetkezelési gyakorlat -, mely alkalmazható deviáns fiatalok elsősorban iskolai keretek közötti kezelésében.**

E szélesebb körű kezelés megvalósításának érdekében (is) gondolta végig a Tanoda stábjában eddigi munkája tapasztalatait és eredményeit, fogalmazta meg szellemi kapacitását és elképzeléseit egy képzés elindítása érdekében, melynek célja **olyan pedagógiai gondolkodás- és szemléletmód terjesztése, valamint szaktudás bővítése, mely nem a diák teljesítményét helyezi előtérbe, hanem személyét, emberi lényét mint alakítható egészt kívánja megközelíteni, megérteni és megajándékozni a "gyógyulás", változás és fejlődés lehetőségével.**

E szemléletmód és szaktudás megjelenését és bevezetését a pedagógusképzésben több tényező miatt is sürgetőnek és indokoltnak tartjuk.

Köztudott tény, hogy a magyar társadalom állapota mindenféle értelemben romlik. E romlás egyik tünete az ifjúság mentálhygiénés állapotának évről évre tapasztalható rosszabbodása, s az egyre kilátástalanabb jövőkép.

A Belvárosi Tanodában évente 6-800 marginalizálódott helyzetbe került fiatallal találkozunk, beszélgetünk, megismerjük élettörténetüket, aktuális helyzetüket, próbálunk velük együttműködve megoldásokat keresni. Működésünk öt éve alatt a következő fontos tényekről győződünk meg:

- A deviancia-probléma nemcsak hogy létezik, de az érintett fiatalok száma egyre nő, és várhatóan az elkövetkezendő években is nőni fog.
- A deviancia jelenségkörébe sorolható problémák súlyossága fokozódik.
- Egyre emelkedik azon fiatalok száma, akik nem találnak segítő kézre, marginalizálódott helyzetük állandósul, s így módon társadalmilag hasznos tevékenységet sem tudnak folytatni.
- A közoktatás intézményrendszerének fejlődése nem a tolerancia, a másság kezelése, a személyre figyelő és nemcsak a jó képességű gyermekért dolgozó gondolkodásmód, hanem a teljesítmény-orientáltság irányába tolódott el, s így a középiskolákból kimaradó fiatalok száma évről évre nő.
- A kimaradók helyzete teljesen kilátástalan, iskolai pályafutásuk gyakorlatilag lezárul, mentálhigiénés ellátásuk is megoldatlan.
- A kallódó, deviáns fiatalokat ellátó speciális intézményrendszer ill. szakember kínálat igen fogyatékos. A gyermek- és ifjúságvédelmi szakmán belül a fiatal, fiatal felnőtt korosztályt ellátó szakemberek olyan perifériális helyzetben vannak, mint klienseik. Jól igazolja ezt az állítást az a tény, hogy a Tanoda Ügyeletén megforduló fiatalok 47 százaléka a szubkultúrájukban lévő kortársak tanácsára fordul hozzánk, nem pedig az intézményesített csatornák közvetítésével. Olyan fiatalokat is ellátunk, akikkel a hagyományos intézményi keretek között működő segítő rendszerek egyáltalán nem kerülnek kapcsolatba, illetve együttműködésük sikertelen volt.
- A közoktatás intézményeiben természetesen megjelennek mindezek a problémák - egyre több a deviánsnak minősített fiatal -, de az iskolák megelőzés vagy beavatkozás/kezelés helyett eltávolítják a diákot, mely megoldás elsősorban a hozzánemértés és tehetetlenség félelméből fakad.
- A pedagógusképzésből szinte teljes mértékben hiányzik a deviancia-problémára való speciális felkészítés, valamint az a, napjainkban már nélkülözhetetlen szemlélet, miszerint minden pedagógusnak segítő foglalkozású szakembernek kell lennie;
- A pedagógusok deviancia-problémára való felkészítéséhez hiányoznak a megfelelő feltételek (pl. szakkönyvek, tanulmányok, gyakorlóléhelyek stb.).

Meggyőződésünk szerint a legfontosabb feladat nem a Tanoda-típusú intézmények létrehozása, hanem a pedagógusok felkészítése a deviáns viselkedésjegyek felismerésére és azok kezelésére, valamint saját személyük, személyiségük folyamatos fejlesztésére.

Ezen túl biztos, hogy a devianciákkal való foglalkozásnak, segítségnek csak alternatívák bemutatásán alapuló, folyamatos szakmai, segítő-konzultatív rendszerű közös és állandóan megújuló útkeresés lehet a módja, és nem egységesített megoldási sablon.

A deviancia kezelése - a Tanoda értelmezésében - olyan komplex beavatkozási mód, amely a segítő munkán belül, speciálisan képzett szakemberekkel, személyközpontú szellemben, a deviáns létformára karrierre mint egészre reagálva, a probléma megjelenési helyén működik. A deviancia pusztán kimondása csupán megbélyegzés. Csak akkor van értelme, ha a beavatkozás azzal egy időben megkezdődik. Ezt pedig felelősséggel csak olyan munkacsoport vállalhatja, mely folyamatosan együttműködve az érintettekkel kezelést, megoldási alternatívát tud nyújtani.

Helyzeténél fogva a közoktatás intézményrendszere alapvető helyszíne a deviancia észlelésének. A tankötelezettség érvényesülésével ezek azok az intézmények, ahol a tárgyalt korosztály biztos, hogy (problémáival együtt) megjelenik. A deviancia felismerése, kezelése így azoknak a pedagógusoknak a feladata, akik folyamatos kapcsolatban vannak az érintett korosztállyal. Nekik biztos, hogy módjukban áll a fiatalok hosszabb életszakaszainak részeseiként a deviáns létforma kialakulását észlelni, s megfelelő tudással és segítő szemléletmóddal felvértezve részt vállalni a deviáns karrier megakadályozásában.

7.1. Tanoda-utópia

Elképzelésünk alap gondolata, hogy **a deviáns fiatalokkal való foglalkozást - a speciális segítő-fejlesztő pedagógiát - kizárólag gyakorlati tapasztalatokon alapuló, saját élményű tanulással érdemes elsajátítani.** Ehhez szükséges egy olyan intézmény működése - egyben a szakmai képzés központja -, ahol az elsődleges tevékenység deviáns fiatalok komplex ellátása. Az ott dolgozó segítő (konzulensek) vállalják a tanítást. A központ munkatársai informális kapcsolatban állnak más segítő intézményekkel.

Azok vehetnek részt ebben a képzési folyamatban, akik vállalják, hogy saját intézményükben segítő párként működnek és szándékukban áll a "deviáns munkacsoportba" kerülni, illetve ilyet alakítani.

A segítő szakemberek, pedagógusok felkészítése a deviáns fiatalokkal való találkozásra, a velük való foglalkozásra szorosan összefügg a deviancia észlelésének kérdésével és a szakszerű, megfelelő szinteken történő beavatkozással. A képzés tehát

elméleti és gyakorlati jellegű, segítő szakpedagógussá válást jelent. A képzési folyamat - tapasztalataink szerint- - a segítő személyiségének és gondolkodásmódjának változását is eredményezi.

Egy ilyen képző központ szerepét láthatná el a Belvárosi Tanoda megfelelő működési feltételek esetén.

Természetesen, mindez jelenleg kizárólag elméleti jellegű ábránd, mondhatni utópia, hiszen a Belvárosi Tanoda léte bizonytalan, energiái egészét a létért való küzdelem, az alaptevékenység megtartása emészti fel, a napi feladatok továbbra is teljes hittel és odaadással való ellátása mellett.

2008. május